

Papieren sjablonen versus belichten

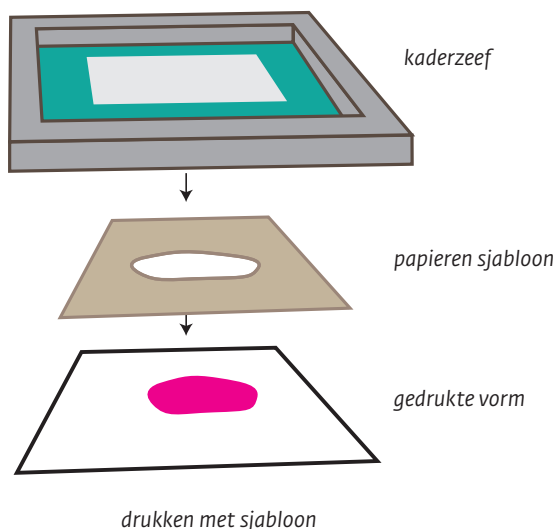
Je hebt al een of meer keren gedrukt met papieren sjablonen, maar je hebt nog geen zeef belicht. Daar gaan we mee aan de slag, maar eerst een vergelijking de twee manieren:

Voordelen van het drukken met papieren sjablonen:

- Het gaat veel sneller: je hoeft geen fotocoat op te brengen, te laten drogen, te belichten, weer af te spoelen, en wéér te laten drogen.

Voordelen van het drukken met een belichte zeef:

- Je kunt een grotere oplage drukken, fotocoat is veel slijtvaster.
- Je kunt tussendoor de zeef schoonmaken, en dus zo vaak van kleur wisselen als je wilt.
- Je kunt veel fijnere vormen en lijnen en rasters afdrukken.
- De drukken zijn scherper doordat je geen last hebt van de dikte van de sjablonen met afdrukken. Inkt heeft de neiging om naar de randen van de sjablonen "toe te kruipen" zodat de inkt daar dikker is (wat soms ook juist weer een mooi effect kan geven).
- Je kunt de film waarmee je belicht hebt bewaren, en later nog een keer een zeef ermee belichten, en dezelfde vorm weer afdrukken. Papieren sjablonen zijn maar één keer te gebruiken.

Tweemaal wordt dezelfde vorm gedrukt:

Met een sjabloon (boven) komt de inkt door het gat in je sjabloon.

Met sjabloondrukken laat je dus de vorm die je gaat drukken WEG.

Met belichten (rechts) werkt het net andersom: op de delen je met belichten afdekt (met een stuk papier of met de zwarte/ondoorzichtige delen van je film of kalkeerpapier) houdt de fotocoat niet, en daar komt de inkt doorheen. Met belichten MAAK je dus juist de vorm die je wilt gaan drukken.

Belichten heeft dus een hoop voordelen, maar het is wel bewerklijker.

Hoe werkt belichten?

Heel in het kort: er wordt met een hol rakel een lichtgevoelige laag (fotocoat) aan beide kanten van het lege, schone weefsel van de zeef aangebracht. Dan moet de ingerakelde zeef in het donker drogen. De fotocoat vult de gaatjes in de zeef. Door de zeef te belichten hardt de fotocoat uit op de plekken waar er licht op komt. Delen die je afgedekt hebt (de ondoorzichtige stukken in je film) harden niet uit en kun je er na het belichten met water uitspoelen. Daar gaan de gaatjes in de zeef weer open. Als je zeef weer droog is kun je er mee gaan drukken. Let op: fotocoat is lichtgevoelig, dus tot en met het uitspoelen de zeef zo min mogelijk in het licht houden. En fotocoat is kwetsbaar en plakkerig als het nat is, druk dus alleen met een goed gedroogde zeef, en schrob niet te hard met schoonmaken, gebruik liever wat meer water en zeep.

Waarmee kun je belichten?

In principe kun je belichten met alles dat:

- deels wel en niet doorzichtig is: films of kalkeerpapier met (ondoorzichtige) zwarte stukken, maar ook met by gescheurde stukken papier, mandarijnetjes, ...
- plat genoeg is om onder een zeef te leggen (bloemen, boomblaadjes, kant, ...) en dat *niet* *scherp* of *hard* is, anders beschadig je de zeef (dus geen mes, schaar etc).

Doordat een zeef bestaan uit allemaal heel kleine gaatjes die door het belichten óf wel óf niet open blijven, werkt het het beste om te belichten met films of objecten die echt ondoorzichtig zijn.

Als je met een grijzige of niet helemaal ondoorzichtige film belicht, heb je de kans dat bij een bepaalde belichtingstijd je helemaal geen effect hebt, en dat bij een net andere belichtingstijd de zeef juist helemaal open gaat. Films kunnen het beste helemaal "hard" zwart-wit zijn.

Grijstinten kun je gecontroleerder maken door te rasteren (kleine zwarte puntjes maken, wordt later behandeld).

